

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-111-4-24>

ОСОБЛИВОСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРИРОДНИХ ВОД ДНІПРОВСЬКОГО БАСЕЙНУ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ АПРОКСИМАЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДИРЕКТИВ

Строкаль В. П.

кандидат педагогічних наук,

*доцент кафедри екології агросфери та екологічного контролю
Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ, Україна*

Збереження вод Дніпровського басейну України є важливим питанням на всіх рівнях організації та здійснення водної політики держави [1, 16]. Зокрема основною підставою даного твердження є те, що 48% території України займає басейн Дніпра, охоплює 19 областей України [17] та до 75% забезпечує населення держави питною водою [1]. Після підписання Угоди «Про Асоціацію України-ЄС», починаючи з 2017 року (з моменту набуття чинності) в державі почали відбуватися зміни у водному законодавстві [2]. Варта зазначити, що однією із вимог Угоди було проведення процедури апроксимації, яка означала наближення нормативів та процедур національного законодавства до вимог Європейських Директив [4]. Зокрема в Україні проведено імплементацію Європейських Директив з наступними результатами [2]:

1. Водна рамкова директива ЄС (Директива 2000/60/ЄС «Про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики», https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_962) – сприяла формуванню структури охорони внутрішніх вод, перехідних вод, прибережних вод і ґрунтових вод [6, 7, 9-12].

2. Рамкова Директива про морську стратегію (Директива 2008/56/ЄС про встановлення рамок діяльності Співтовариства у сфері політики з морського середовища, <https://menr.gov.ua/files/docs/2008%2056%20%D0%84%D0%A1.pdf>) – сприяла розробці стратегічних напрямків екологічної політики щодо охорони та відтворення довкілля морів Україна, що розташовані у басейнах Чорного, Азовського та Балтійського морів [14].

3. Паводкова директива (Директива 2007/60/ЄС «Про оцінку та управління ризиками затоплення», https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b29) – передбачала підготовку планів управління басейнами річок та проведення консультації з громадськістю,

удосконалення законодавства України щодо оцінки та управління ризиками затоплення внаслідок паводків, проведення попередньої оцінки ризиків затоплення, підготовка карт загроз та ризиків затоплення [5].

4. Директива про питну воду (Директива ЄС 98/83/ЄС про якість води, призначеної для споживання людиною, https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_963) – встановила стандарти якості води (48 мікробіологічних та хімічних показників) для усіх систем водопостачання, що обслуговують понад 50 осіб або постачають більше 10 м³/добу [8, 11, 18].

5. Нітратна Директива (Директива Ради 91/676/ЄЕС стосовно охорони вод від забруднення, спричиненого нітратами з сільсько-господарських джерел, <https://menr.gov.ua/files/docs/91%20676%20%D0%84%D0%95%D0%A1.pdf>) – сприяла розробці та затвердженню методики визначення зон, вразливих до (накопичення) нітратів [3].

Слід зазначити, що якість води Дніпровського басейну України з роками все погіршується [18]. За рахунок збільшення виробництва птиці у державі [1], відсутністю централізованого водопостачання та водовідведення у сільських місцевостях [2], а також внаслідок скидів неочищених вод від житлово-комунальних та промислових господарств у водойми [15], основними чинниками забруднення природних вод Дніпровського басейну вбачають інтенсифікацію процесів евтрофікації водойм, пригнічення біоти водної екосистеми внаслідок надходження значної кількості сполук азоту та фосфатів (вплив горизонтальної та вертикальної міграції), що у свою чергу призводить до погіршення якості природної води по відношенню до споживання людиною, риборозведення та рекреаційних цілей [2].

З огляду на вище викладені фактори антропогенного впливу на стан водної екосистеми природних вод, процес апроксимація є важливим та необхідним для врегулювання основних нормативів, обґрунтування специфіки збереження природних вод та подолання низки негативних факторів, які впливають на стан води.

Література:

1. Strokal V.P., Kovpak A.V. THE BASIN APPROACH FOR WATER RESOURCES MANAGEMENT IN UKRAINE: THE SWOT ANALYSIS / Scientific journal «Biological systems: theory and innovation», Том 11, № 4 (2020). <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Biologiya/issue/view/598>, DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/biologiya2020.04.004>

2. Vita Strokal (2021). Transboundary rivers of Ukraine: perspectives for sustainable development and clean water, *Journal of Integrative Environmental Sciences*, 18:1, 67-87, DOI: 10.1080/1943815X.2021.1930058, <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/1943815X.2021.1930058>

3. Директива Ради 91/676/ЄЕС стосовно охорони вод від забруднення, спричиненого нітратами з сільськогосподарських джерел: <https://menr.gov.ua/files/docs/91%20676%20%D0%84%D0%95%D0%A1.pdf>

4. Імплементация принципів інтегрованого управління в системі галузевих підкомплексів водного господарства / Г.С. Штогрин // Науковий журнал «Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища». 2018. Випуск 19. С. 413-420. Режим доступу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2018/19_2018_ukr/70.pdf

5. Наказ Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Методики розроблення карт загроз і ризиків затоплення» № 153 від 28.02.2018 р. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0350-18#Text>

6. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів (нині Міністерство енергетики та захисту довкілля) «Про затвердження типового положення про басейнові ради» від 26.01.2017 № 23: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-17>

7. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів (нині Міністерство енергетики та захисту довкілля) «Про виділення суббасейнів та водогосподарських ділянок у межах встановлених районів річкових басейнів» від 26.01.2017 № 25: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0208-17>

8. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів (нині Міністерство енергетики та захисту довкілля) «Про затвердження Переліку забруднюючих речовин для визначення хімічного стану масивів поверхневих і підземних вод та екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод» від 06.02.2017 № 45: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0235-17>

9. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів (нині Міністерство енергетики та захисту довкілля) «Про затвердження Меж районів річкових басейнів, суббасейнів та водогосподарських ділянок» від 03.03.2017 № 103: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0421-17>

10. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів (нині Міністерство енергетики та захисту довкілля) «Про затвердження

Порядку розроблення водогосподарських балансів» від 26.01.2017 № 26: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0232-17>

11. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України «Про затвердження Методики віднесення масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного та хімічного станів масиву поверхневих вод, а також віднесення штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод до одного з класів екологічного потенціалу штучного або істотно зміненого масиву поверхневих вод» № 5 від 14.01.2019 р.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0127-19#Text>

12. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення державного моніторингу вод» від 19.09.2018 р. № 758: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/758-2018-%D0%BF>

13. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розроблення плану управління річковим басейном» від 18.05.2017 р. № 336: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/336-2017-%D0%BF>

14. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії імплементації положень директив та регламентів Європейського Союзу у сфері міжнародного морського та внутрішнього водного транспорту («дорожньої карти»)» від 11 жовтня 2017 р. № 747-р.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/747-2017-%D1%80#Text>

15. Строкаль В.П. Антропогенне навантаження на стан водних та земельних ресурсів: проблеми локальних територій України / Науково-практичний журнал «Збалансоване природокористування», Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України, Вид-во: ТОВ «Екоінвестком», 2020. №2(2020). С. 119-128 DOI: <https://doi.org/10.33730/2310-4678.2.2020.208822>

16. Строкаль В.П., Ковпак А.В., Курочка Т.Л. Застосування інноваційних технологій для зменшення антропогенного навантаження на стан водної екосистеми / [III Міжнародна науково-практична конференція «Екологічні проблеми навколишнього середовища та раціонального природокористування в контексті сталого розвитку»] : збірник матеріалів (22-23 жовтня 2020, м. Херсон, Україна). Херсон: «ОЛДІ-ПЛЮС», 2020. С. 912-915

17. Технічний звіт: опис характеристик району басейну річки Дніпро / Проект «Водна ініціатива Європейського Союзу Плюс для країн Східного Партнерства: Результати 2 і 3 (ENI/2016/372-403)», 2020. – 40 с.: https://euwipluseast.eu/images/2020/01/PDF/EUWI_UA_Dnipro_Characteristic_Summary_UA_2020.pdf

18. Цветкова А., Загорчевна Н. Протокол про воду і здоров'я як інструмент водної безпеки. ECOBUSINESS. Екологія підприємства. 2020. № 2. С. 14–18.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-111-4-25>

ЕКОЛОГІЧНЕ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ ЯК СКЛАДОВА ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ПРИ НАВЧАННІ ПРОВІЗОРІВ

Хмельникова Л. І.

*кандидат хімічних наук,
доцент кафедри біохімії та медичної хімії
Дніпровський державний медичний університет*

Більчук В. С.

*кандидат біологічних наук,
викладач кафедри біохімії та медичної хімії
Дніпровський державний медичний університет*

Слесарчук В. Ю.

*кандидат біологічних наук,
доцент кафедри загальної та клінічної фармації
Дніпровський державний медичний університет
м. Дніпро, Україна*

В сучасних умовах в результаті стрімкого розвитку промислової індустрії і величезного впливу антропогенного чинника на навколишнє середовище особливо гостро постає питання його охорони, підтримки еволюційно сформованої рівноваги в природі, раціонального використання природних ресурсів. Гармонійна взаємодія суспільства і природи буде тільки в тому випадку, коли наука, техніка і освіта будуть сприяти формуванню нових моральних критеріїв, спрямованих на усвідомлення особистості себе, як активної частини природи, єдності з нею.

Проблема охорони навколишнього середовища переросла в глобальну екологічну проблему, покликану врятувати людство від загрози загального і незворотного забруднення довкілля. Загрозливих масштабів досягло хімічне забруднення не тільки повітряного басейну, а й ґрунту, річок. Все це веде до різкого зростання захворюваності населення.